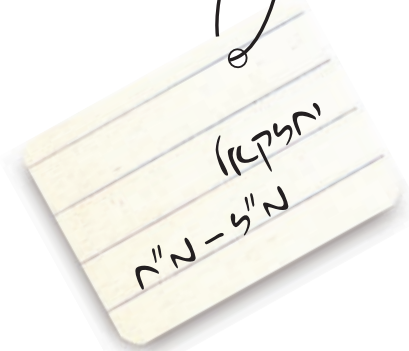

מתן על הפרק

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

מוקדש לזכרם האהוב של אילן יחזקאל בן אהרון זאב ושרה רבקה ז"ל ואלישע חנינא בן הרב אהרון אברהם וחנה מינדל ז"ל

פרק מ"ז, א-יב

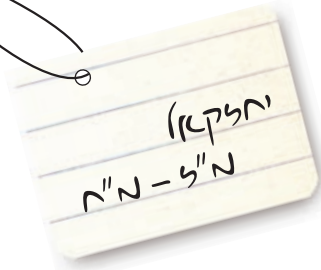
פרקי המקדש נחתמים בחזון מופלא על נחל המפכה מן המקדש וזורם אל ים המלח (א-ב). הנחל מתחיל את דרכו בזרם חלש ('מי אפסים'), והוא הולך וגואה עד שהנביא אינו מסוגל עוד לעבור בו (ג-ו). מי הנחל הפלאי מחיים את כל סביבתם ומרפאים לבסוף את מימי ים המלח, שהופך לאזור פורח ושוקק חיים (ז-יב). חזון הנחל היוצא מן המקדש קושר בין חטיבת פרקי המקדש שלפניו, לענייני גבולות הארץ וחלוקתה שלאחריו.

1 המראה הסטטי של המקדש העתידי מקבל תפנית דינמית כאשר פורצים מן המקדש מים ההופכים לנחל גדול. ישנה זיקה בין הסיור במקדש לסיור בעקבות הנחל: שימו לב לדמיון בתפקיד האיש בשני הסיורים, ובדקו את ההבדל בכיוון הסיור - מבחוץ פנימה ומבפנים החוצה. תנו דעתכם למתח שבין הבדלה להשפעה ביחס שבין המקדש לסביבתו בשני הסיורים ונסו לחשוב מה עומד מאחורי ההבדלים.

2 א) תיאור גן עדן עומד ברקע חזון הנחל. עיינו בבראשית ב', ט-י והשוו לפסוקים א ו-יב בנבואתנו. מה מלמד הדמיון על פשרו של חזון הנחל? התייחסו לתפקידו של המקדש ולמשמעות חזרת כבוד ה' אליו. ראו גם את תיאור הגאולה לעיל ל"ו, לה.

ב) יעדו של הנחל הוא אזור ים המלח. חשבו על משמעותו של התיקון לאור בראשית י"ג, י; י"ט, כד-כה. ראו גם את נבואת יחזקאל לעיל ט"ז, נה.

פרק מ"ז, יג - מ"ח

החטיבה המסיימת את ספר יחזקאל עוסקת בגבולותיה העתידיים של הארץ ובחלוקתה לשבטים. החלוקה של הארץ לשבטים שונה לחלוטין מזו שנהגה בימי בית ראשון. היא מבוססת על חלוקת הארץ לרצועות שוות, שבמרכזן ניצב המקדש והעיר המשותפים לכלל השבטים.

3 גבולות הארץ העתידית מבוססים על התיאור במדבר פרק ל"ד, אולם שונים ממנו בכמה נקודות.

א מי עתיד להתנחל בארץ על-פי ספר במדבר (ל"ד, יג-טו) ועל פי ספר יחזקאל (מ"ז, יג-יד)? נסו לשער מה משמעות השינוי, וחשבו מהי התייחסותו של יחזקאל אל ההיאחזות בעבר הירדן המזרחי. ראו גם את דברי הביקורת על שניים וחצי השבטים ביהושע כ"ב, יט וחשבו כיצד משתלב השינוי העולה מדברי יחזקאל במגמת התיקון הכללית העולה מפרקים אלה.

ב עמדו על החידוש שנוגע לזהות מקבלי הנחלה בארץ, חידוש שנוסף בחתימת הפרשה (כא-כג).

4 סדר החלוקה המתואר ביחזקאל הוא מהצפון לדרום: תחילה נסקרים השבטים הצפוניים (א-ז), אחר כך המקדש והעיר (ח-כב) ולבסוף השבטים הדרומיים (כג-לד). חלוקה זו שונה במהותה מן החלוקה ששררה בימי בית ראשון. חשבו מהן התפיסות הניצבות ביסוד החלוקה המחודשת של הארץ. תנו דעתכם לדמיון בין חלוקה זו לחניית השבטים סביב המשכן במדבר ב'. עמדו גם על אופי החלוקה לרצועות רוחב שוות.

5 'וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם ה' שָׁמָּה' - תיאור חלוקת הארץ, ועימו ספר יחזקאל כולו, חותם בציון שמה של 'העיר' ירושלים - 'ה' שמה". שינוי שמה של ירושלים לעתיד לבוא מופיע אצל מספר נביאים - ראו למשל ישעיהו א', כו. חשבו מה מבטא שמה העתידי של ירושלים וכיצד הוא מבטא את הרעיון המרכזי של פרקי המקדש ביחזקאל ואת יחסו הכללי של יחזקאל לירושלים. שימו לב להשמטת שמה של ירושלים בפרקי הגאולה, מפרק ל"ז ועד סוף הספר, ולביקורתו החריפה של יחזקאל בנבואותיו על ירושלים (ראו למשל כ"ב, ב, ה). היעזרו בדברים הבאים:

בבא בתרא עה ע"ב: 'שלושה נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן, צדיקים ומשיח וירושלים... ירושלים שונאמר 'ושם העיר מיום ה' שמה', אל תקרי שמה אלא שמה'.

רד"ק: 'ומאז והלאה יהיה שם העיר ה' שמה, רוצה לומר כי עד עולמי עד לא תסור עוד שכינתו מהעיר'.

רחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "perek.matan@gmail.com" f

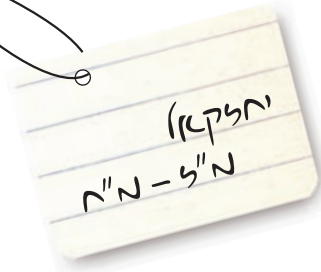

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננברג
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך

הרחבה

ריפוי ים המלח

"שני נביאים ראו בחזוניהם לעתיד מים חיים היוצאים מירושלים וזורמים אל ים המלח. זכריה ראה בחזונו את הר הזיתים נבקע לשניים, בהזכירו את 'הרעש בימי עוזיהו מלך יהודה': והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני (=ים המלח), וחצים אל הים האחרון (=ים התיכון)'. יחזקאל, כדרכו, מתאר את חזונו בפירוט רב ובצבעים חיים...

האבחנה הברורה שקובע יחזקאל בין מי ים המלח שירפאו ממליחותם ויתחילו לשרוץ חיים ובין ביצותיו וגבאיו שניתנו למלח ולא ירפאו מובנת לאור היכרותנו את הים הזה ואת תכונותיו. כך כותב ' ברסלבי: 'עקבות ברורים של גאות ושפל בים המלח הם הגבאים, השלוליות, המשקעים וקרומי המלח הנקרשים לאורך חופי הים. בתקופה של גאות מכסים המים רצועות רצועות של יבשה ובהיסוגם אחור הם משאירים בהם מים עומדים. המים בגבאים בחריצים ובביצות מתאדים, וסופם שהם מפרישים מתוכם את מלח הבישול, שהיה אצור בהם. בימי השלטון הטורקי היו הבדואים מרבים לאסוף גם מלח זה כדי למכרו בשוקי הארץ... לאור תופעה זו מסתברת לנו יפה נבואתו של יחזקאל באמרו: 'וְהָיָה עֲמָדוֹ עָלָיו דְּנָגִים מְעִין גְּדִי וְעַד-עֵין עֲגָלִים מְשֻׁטָּח לַחֲרָמִים יִהְיוּ לְמִינָה תִּהְיֶה דְגָתָם כְּדָגַת הַיָּם הַגָּדוֹל כִּבֵּה מְאֹד בְּצִאֲתוֹ וְגִבְאָיו וְלֹא יִרְפְּאוּ לַמֶּלַח נִתְּנוּ'. כלומר, מי ים המלח עצמם ימתקו ואף יתעשרו בדגים, אולם הביצות והגבאים המקיפים את הים לאחר תקופה של גאות לא ירפאו. הללו ישמשו גם בעתיד לאספקת מלח."

(נ' הראובני, מדבר ורועה במורשת ישראל, עמ' 35-36)

(ויקיפדיה / Ester Inbar)

ברכות המלח של מפעלי ים המלח באגן הדרומי של הימה

רחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "perek.matan@gmail.com"

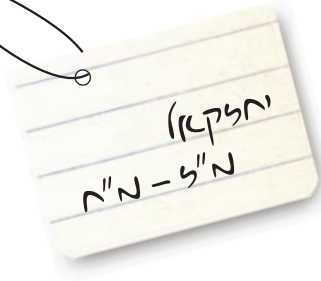

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננר
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך

"וַיְבִינֵנוּ בַּמִּקְרָא" < לקט ביאורי מילים ליחזקאל פרקים מ"ז-מ"ח

פרק מ"ז (א) **וְהָנָה מַיִם יִצְאִים מִתַּחַת מִפְתַּן הַבַּיִת קְדִימָה:** המים יצאו מתחת לפתחו המזרחי של בית המקדש לכיוון מזרח.

(ג) **וַיִּמְד אֶלֶף בְּאֵמָה וַיַּעֲבֹרְנִי בְּמַיִם מִי אֶפְסָיִם:** האיש מדד מרחק של אלף אמה בנחל, המים במרחק זה הגיעו לנביא עד ה'אפסאים', שהם ככל הנראה הקרסוליים.

(ח) **הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקְּדֻמוֹנָה וַיָּרְדוּ עַל הָעֲרֶבָה וּבָאוּ הַיָּמָה אֶל הַיָּמָה הַמוֹצְאִים:** המים זורמים אל האזור שבין המקדש לים המלח, ויישפכו אל ים המלח שמימיו סרוחים.

(יא) **בְּצִאתָּו וּגְבָאִיו וְלֹא יִרְפָּאוּ לְמַלַּח נִתְּנוּ:** הביצות והגבים שסביבות ים המלח יישארו מלוחים לשם הפקת מלח.

(יב) **לֹא יָבֹל עֲלֵהוּ וְלֹא יִתֵּם פְּרִיו לְחֶדְשֵׁיו יִבְכֶּר:** במשך כל השנה יהיה רענן ומניב פירות, וכל חודש יבשילו פירותיו מחדש.

(יג) **גַּה גְּבוּל:** כמו 'זה גבול'. **יוֹסֵף חֲבָלִים:** שבט יוסף יקבל שני חלקים בארץ, למנשה ואפרים.

פרק מ"ח (ד) **וְלֹא יִמְכְּרוּ מַמְנוֹ וְלֹא יִמְרוּ וְלֹא יַעֲבִיר רֵאשִׁית הָאָרֶץ כִּי־קֹדֶשׁ לָהּ:** נאסר על הכהנים והלוויים למכור או להחליף את השטח שקיבלו משום קדושתם.

הרחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "perek.matan@gmail.com"

חזק חזק ונתחזק!

מִתַּן מַתָּן

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננגרט
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555